

Som sis mil milions

El 1999 la Terra arribarà als 6.000 milions d'habitants. Però el problema no és tan la superpoblació, com el consum de recursos. I en això, els països rics, amb menys habitants, tenen un pes més gran que no els pobres.

XAVIER DURAN

Diu que arribarà cap al mes de juny. Serà l'habitant número 6.000.000.000 del planeta. Potser la dada no serà ben exacta i potser, en realitat, caldria modificar-la uns milers amunt o uns milers avall. Tant se val. Quan arribem sis mil milions d'habitants uns pocs milers no tenen gaire importància.

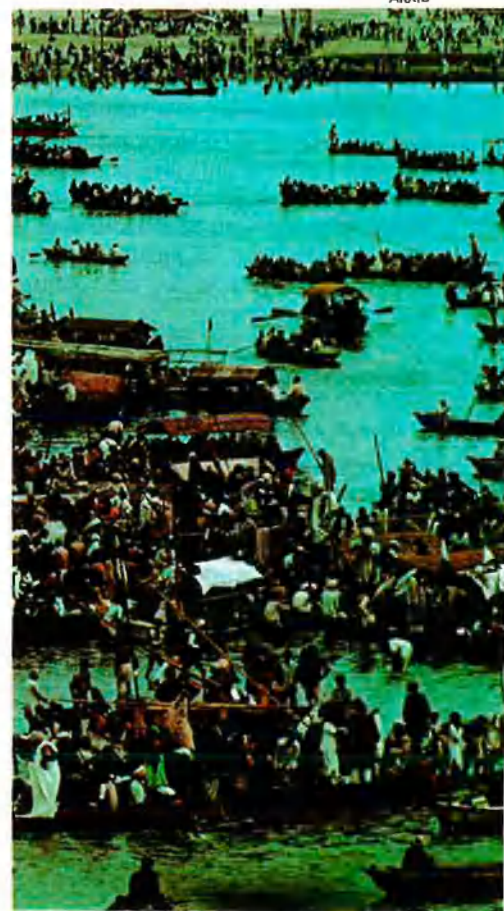
Sabrem la xifra, però no coneixerem la persona. Perquè aquí no passarà com amb el famós turista "un milió" que arribava, posem per cas, a les Illes Balears i que, curiosament, sempre solia ser una noia jove i bonica -potser l'atzar també té bon gust-. Naturalment, tampoc no hi haurà una expectació com la de conèixer el primer catalanet o valencianet de l'any. No sabrem exactament qui serà aquest ciutadà sis mil milionè. Però les dades estadístiques ens diuen que, molt probablement, naixerà en un país en desenvolupament, i això pot marcar una bona part de la seva vida, les seves possibilitats, la seva salut.

Sis mil milions són molts milions. Però el problema no està tant en la quantitat, sinó en els recursos que consumim. I només cal mirar l'*Informe sobre el Desenvolupament Humà 1998* de l'ONU, traduït fa poc al català. La cinquena part més rica de la població mundial consumeix un 45% del total de carn i peix. La cinquena part més pobre només en consumeix el 5%. La cinquena part més rica consumeix un 58% de l'energia total, disposa del 74% de les línies telefòniques, utilitza el 84% del paper i posseeix el 87% de la flota de vehicles del món.

Amb dades com aquestes, és clar que el problema no està a reduir la natalitat al planeta, sinó a reduir el consum als països desenvolupats. El nostre compatriota planetari número sis mil milions probablement neixerà en un territori on la seva presència augmentarà la pressió sobre el sòl i els recursos. Però si el nostre nounat ve al món en un país ric, exercirà una pressió de 30 a 50 vegades més gran sobre el planeta. És a dir, que no podem parlar de reduir la població al món, si no pensem que cal evitar que neixin de 30 a 50 pobres per guanyar-hi tant com estalviant-nos un ric.

La natalitat va lligada al desenvolupament econòmic i social, als drets po-

ARXIU

Un habitant d'un país ric exerceix una pressió de 30 a 50 vegades més gran sobre el planeta que el d'un país pobre.

lítics i particularment a l'estatut de la dona, a l'educació... Com més ric o menys pobre és un país, menor és la seva natalitat. I com més petita n'és la natalitat, menor és la pressió sobre el territori. El mateix informe de l'ONU explica que això no sempre és així: entre el 1932 i el 1990 la població del districte de Machakos, a Kenya, es va multiplicar per sis i la situació ambiental va millorar. Però això ve de bones polítiques i d'inversions, no pas del creixement mateix.

Hi ha molts exemples que mostren que un desenvolupament amb cara i ulls ajuda a reduir la natalitat. Així, si ningú es preocupa perquè hi ha massa gent a l'Índia o a Bangladesh, cal que comenci per donar-los mitjans de desenvolupar-se. Però al mateix temps, de cara al planeta, caldria que pensés a educar també els països desenvolupats en unes noves formes de consum.

En tot cas, quan el nostre noi o noia arribi al món té moltes probabilitats de pertànyer al miler de milions de persones que perilla de perdre el seu accés a la font primària de proteïnes per causa de la sobrepesca. Potser serà una més a afegir als 132 milions de persones que viuen en zones amb escassetat d'aigua

i que, segons la tendència actual, seran entre 1.000 i 2.500 milions l'any 2050. I és molt possible que la contaminació l'afecti tant que passi a ser un dels 1,7 milions de persones que es moren als països en desenvolupament per causa dels seus efectes.

Aquest serà, diuen, l'any de la gent gran. Es tracta d'una celebració que tindrà molt més impacte als països rics. I no pas perquè, als pobres, no els anés bé que ens preocupéssim de la seva gent gran, sinó perquè la seva esperança de vida és molt més baixa i, per tant, tenen menys probabilitats d'arribar a grans. El 1995, sempre segons l'ONU, els països en desenvolupament no arribaven encara a l'esperança de vida que els països desenvolupats tenien el 1970. I amb l'índex de mortalitat les diferències encara eren més grans. Per això, caldrà esperar una mica per saber si l'habitant sis mil milions continua viu: segons on neixi pot tenir fins a un 16% de probabilitats de no arribar als cinc anys.

Disminuir aquesta taxa de mortalitat no és fàcil, però tampoc no és tan complicat com sembla. A 28 pobles de Gàmbia es va fer un seguiment que demostrava que, complementant amb ga-

letes d'alt contingut energètic la dieta de les dones embarassades, disminuïa un 40% la incidència del pes insuficient dels nadons i un 50% els índexs de mortalitat perinatal. I no eren pas galetes que cal anar a buscar a botigues de delicadeses gastronòmiques, sinó unes que elaboraven els flequers de la regió, amb ingredients del país i als forns tradicionals d'argila. Tenint en compte el cost de les galetes, tampoc no seria tan car de fabricar-ne prou per alimentar els 24 milions d'embarassades que cada any donen a llum nens per sota dels 2,5 quilograms. Cost: 30 dòlars per embarassada. És a dir, amb un dinar senzillet de dues persones del nord s'elimina la possibilitat que neixi un nen o nena amb pes insuficient al sud. Es calcula que amb 700 milions de dòlars anuals (menys de 100.000 milions de pessetes) se solucionaria el problema a tot el món. Probablement gastarem molt més en els McDonald's (19.198 n'hi havia el 1996 als països desenvolupats i 17 a l'Àfrica subsahariana). És clar que allà el problema no és d'oferir-los hamburgueses ni refrescs, sinó d'ajudar-los amb unes senzilles galetes energètiques.